

Vlastnická žaloba

Vlastnická žaloba podle § 126 odst. 1 ObčZ nemůže být úspěšná proti tomu, kdo do práva vlastníka zasahuje na základě svého práva, které může být právem věcným (věcné břemeno, právo zástavní a zadržovací), právem obligačním (například právo nájemní) anebo může vyplývat ze zákona (například právo obecného užívání, tzv. legální věcná břemena) nebo úředního rozhodnutí.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 4777/2007, ze dne 5.11.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně M. B., zastoupené advokátem, proti žalované Z. S., a. s., zastoupené advokátem, o povinnosti zdržet se zásahu do vlastnického práva, vedené u Okresního soudu v Novém Jičíně pod sp. zn. 12 C 266/2003, o dovolání žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. prosince 2005, č. j. 11 Co 696/2005-110, tak, že usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. prosince 2005, č. j. 11 Co 696/2005-110, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Novém Jičíně („soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 7. dubna 2005, č. j. 12 C 266/2003-89, uložil žalované povinnost „zdržet se vstupu a vjezdu na pozemek parc. č. 891/3-ostatní plocha, který je zapsán na LV č. 514 pro okres N. J., obec a k. ú. P. v katastru nemovitostí u Katastrálního úřadu v N. J.“, a uhradit žalobkyni náklady řízení.

Soud prvního stupně zjistil, že vlastníci výše uvedené pozemkové parcely je žalobkyně. Dále vyšel ze zjištění, že bývalý Městský národní výbor ve S. v roce 1985 povolil užívání polní komunikace, situované na pozemcích parc. č. 2051/1 a 2086/3, a stanovil podmínku, že bude určena jako obslužná, resp. účelová. Tato komunikace byla z části situována na pozemku právní předchůdkyně žalobkyně v době, kdy ve smyslu tehdy platných právních předpisů bylo právo družstevního užívání „silnější“ než právo vlastnické. Nicméně předmětný pruh pozemku, který žalovaná bez svolení žalobkyně užívá jako cestu, není komunikací ve smyslu zákona č. [13/1997](#) Sb., o pozemních komunikacích. Uzavřel, že žalované nepřísluší právo žalobkyni ve výkonu jejího vlastnického práva omezovat a ta má právo na ochranu podle § 126 občanského zákoníku („ObčZ“).

Krajský soud v Ostravě jako soud odvolací k odvolání žalované usnesením ze dne 6. prosince 2005, č. j. 11 Co 696/2005-110, rozhodl, že „rozsudek okresního soudu se v celém rozsahu zrušuje, řízení se zastavuje a věc se postupuje O. P.“. Žalobkyni uložil povinnost zaplatit žalované náklady řízení před soudy obou stupňů.

Odvolací soud po doplnění dokazování zjistil, že předmětná komunikace skutečně vede z části po pozemku nacházejícím se ve vlastnictví žalobkyně. Byla zřízena úpravou polní cesty a byla kolaudována jako obslužná účelová komunikace k areálu tamního bývalého JZD. Pozemek právní předchůdkyně žalobkyně byl tímto JZD užíván a komunikace byla zřízena ve smyslu § 37 odst. 3 zákona č. [122/1975](#) Sb., o zemědělském družstevnictví, když uvedené ustanovení umožňovalo JZD právo na sdružených pozemcích provádět stavby. K otázce pravomoci soudu k projednání předmětné věci vyšel z § 7 zákona o pozemních komunikacích a konstatoval, že omezit veřejný přístup na účelovou komunikaci je právem příslušného silničního správního úřadu. Odkázal na judikaturu Nejvyššího soudu a uzavřel, že předmětná komunikace splňuje znaky uvedené v § 7 odst. 1 zákona o

pozemních komunikacích, přičemž subjektivní názor žalobkyně, jako vlastnice pozemku, na němž je komunikace z části zbudována, že tomu tak není, nelze považovat za rozhodující. O uplatněném nároku nemůže rozhodovat soud, neboť k tomu není věcně příslušný vzhledem k veřejnoprávnímu charakteru institutu užívání účelové komunikace. Příslušným silničním správním úřadem, který ve věci může rozhodnout, je obec, na jejímž katastrálním území se komunikace nachází.

Proti usnesení odvolacího soudu podává žalobkyně dovolání. Nesouhlasí s rozhodnutím odvolacího soudu, který posoudil předmětný pozemek jako účelovou komunikaci podle formálních znaků účelové komunikace tak, jak jsou uvedeny v § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích. Dále má výhrady proti jeho závěru, že obecné užívání pozemních komunikací není institutem soukromého práva, nýbrž práva veřejného, takže v občanském soudním řízení nelze projednat a rozhodnout věc upravenou zákonem o pozemních komunikacích. Dovolatelka odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1868/2000, z něhož cituje pasáže k problematice obecného užívání soukromého majetku a řešení střetu soukromého a veřejného práva v případě účelové komunikace. Dovolatelka se ztotožňuje s nalézacím soudem, který dospěl ke správnému názoru ohledně své pravomoci k rozhodování; ten svoje rozhodnutí opřel o § 123 a § 126 ObčZ a správně posoudil vzájemnou relaci mezi účastníky jako dvou na roveň postavených subjektů. Navrhuje, aby dovolací soud zrušil napadené usnesení odvolacího soudu a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření k dovolání odkazuje na závěr odvolacího soudu, že věc náleží do pravomoci příslušného správního orgánu, nikoliv do pravomoci soudu. Dovolání považuje tudíž za nedůvodné a navrhuje je odmítnout.

Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání je přípustné podle § 239 odst. 1 písm. a) OSŘ, že je uplatněn dovolací důvod upravený v § 241a odst. 2 písm. b) OSŘ a že jsou splněny i další náležitosti dovolání a podmínky dovolacího řízení (zejména § 240 odst. 1, § 241 OSŘ), napadené rozhodnutí přezkoumal a zjistil, že dovolání je důvodné.

Vlastník má právo na ochranu proti tomu, kdo do jeho vlastnického práva neoprávněně zasahuje; zejména se může domáhat vydání věci na tom, kdo mu ji neprávem zadržuje (§ 126 odst. 1 ObčZ).

V občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné právní věci, které vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány (§ 7 odst. 1 OSŘ).

Soud je vázán rozhodnutím příslušných orgánů o tom, že byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních předpisů, a kdo je spáchal, jakož i rozhodnutím o osobním stavu; soud však není vázán rozhodnutím v blokovém řízení (§ 135 odst. 1 OSŘ). Jinak otázky, o nichž přísluší rozhodnout jinému orgánu, může soud posoudit sám. Bylo-li však o takové otázce vydáno příslušným orgánem rozhodnutí, soud z něho vychází (§ 135 odst. 2 OSŘ).

Dovolací soud opětovně vyslovil, že ochrana práva obecného užívání pozemních komunikací přísluší správním orgánům. V pravomoci soud je však rozhodovat o ochraně vlastnického práva, pokud není výslovně svěřena jinému orgánu (§ 7 odst. 1 OSŘ). Je tedy rozlišovat případ, kdy soud by měl podle žaloby ve výroku rozhodnout o ochraně práva osobního užívání pozemní komunikace, od případu, kdy soud rozhoduje o právu vlastníka na ochranu podle § 126 odst. 1 ObčZ. Soudu náleží pravomoc k rozhodnutí o žalobě na ochranu vlastnického práva podle § 126 odst. 1 ObčZ. Vlastnická žaloba podle § 126 odst. 1 ObčZ však nemůže být úspěšná proti tomu, kdo do práva vlastníka zasahuje na základě svého práva, které může být právem věcným (věcné břemeno, právo zástavní a zadržovací), právem obligačním (například právo nájemní) anebo může vyplývat ze zákona (například právo obecného užívání, tzv. legální věcná břemena) nebo úředního rozhodnutí. V této souvislosti se hovoří o tzv. námitkách proti vlastnickým žalobám. Jde-li o námitku proti vlastnické žalobě vyplývající z

veřejnoprávních vztahů, posoudí ji soud jako předběžnou otázku (§ 135 odst. 2 OSŘ). Tak je tomu i v případě, že v řízení o negatorní žalobě, kterou se žalobce brání proti přecházení přes jeho pozemek, žalovaný vznesl námitku, že přes pozemek přechází na základě práva obecného užívání pozemní komunikace.

„Pokud vlastník pozemku uplatňuje negatorní žalobu proti žalovanému, který přes jeho pozemek přechází nebo projíždí, a žalovaný se brání tvrzením, že jde o účelovou komunikaci, posoudí soud otázku, zda o takovou komunikaci jde, jako předběžnou, pokud ovšem o ní již nerozhodl správní orgán, z jehož rozhodnutí by bylo třeba vycházet (§ 135 odst. 2 OSŘ)... Pokud se však žalobce bude domáhat, aby žalovanému byla uložena povinnost strpět užívání jeho pozemku žalobcem (příp. uplatní jiný obdobný návrh) a toto právo bude opírat o existenci účelové komunikace, nebo dokonce bude žádat o určení, že jde (příp. nejde) o takovou komunikaci, bude třeba řízení zastavit a věc postoupit příslušnému silničnímu správnímu orgánu“ (Ochrana vlastnictví a držby v Občanském zákoníku. Druhé vydání. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 138; obdobně viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. listopadu 2000, sp. zn. 22 Cdo 1868/2000, Právní rozhledy č. 2/2001).

V projednávaném případě jde o vlastnickou žalobu podle § 126 odst. 1 ObčZ, jejíž projednání je v pravomoci soudu; řízení o této žalobě nelze zastavit s tím, že žalovaný uplatňuje proti této žalobě námitku veřejnoprávní povahy. Touto námitkou se soud musí zabývat a řešit ji jako předběžnou otázku.

Z uvedeného je zřejmé, že dovolání je důvodné. Proto nezbylo, než rozhodnutí odvolacího soudu zrušit a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2, 3 OSŘ).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náhrada škody](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společenství vlastníků jednotek](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o zápůjčce, insolvence](#)
- [Promlčení a ochrana spotřebitele](#)
- [Pozůstalost](#)